

GRØNLAND

27. NOVEMBER 2022 · ANNONCETILLÆG TIL JYLLANDS-POSTEN

Kriseøkonomi rammer de små fiskere

De små selvstændige fiskere i Grønland kan mærke effekten af de internationale kriser. Prisen på brændstof er stadig relativt lav, men det er kun et sprøgsmål om tid, før den stikker af. Samtidig er det vigtige eksportmarked i Rusland væk, og andre lande køber færre rejer, da det anses for at være en luksusvare. Det rammer de små fiskere, som opererer langs den grønlandske kyst, og konsolidering kan blive et nødvendigt modtræk. **Side 6**

Dagsorden

Air Greenland tog ny landingsbane i brug, og det gav både styrmand Peter Sarkov (tv.), cabin attendant Sara Hansen og kaptajn Mikael Jakobsen (th.) et sug i maven at lette fra den. Foto: PR

FLYTRAFIK Ny landingsbane taget i brug

Første etape af den nye landingsbane i Nuuk Lufthavn blev åbnet og taget i brug i starten af november. Det er første gang siden den første landingsbane stod færdig i 1979, at et fly tager en landingsbane i brug i lufthavnen. Det skriver Air Greenland i en pressemeddelelse.

Efter planen bliver den nye landingsbane 2.200 meter lang, når den er helt færdig i 2024, men allerede nu er de første 930 meter altså taget i brug.

Det skete da Air Greenlands Dash-8 fly med navnet Suloraq kørte ud på landingsbanen i frostklart vejr om morgenen den 3. november og efter sidste tjek lettede ud over "kanten" ved lufthavnen i Nuuk.

Selvom dagens kaptajn Mikael Jakobsen og styrmand Peter Sarkov er erfarne i luften, gav det alligevel et lille sug i maven at lette fra den nye bane, fordi det trods alt er noget særligt at tage en ny bane i brug. Også cabin attendant Sara Hansen var spændt før takeoff, og én af passagererne bemærkede, at den nye bane virkede "helt plan".

Den nye bane vil markere en ny æra i Nuuk Lufthavns historie idet, at den vil gøre det muligt for større flyvemaskiner at betjene Grønland, når den står færdig.

SUNDHED Studie har fundet særlig inuit-diabetes

Et nyt studie konkluderer, at syv pct. af de grønlandere, som har diabetes, har en type, som kun findes hos inuitter. Det skriver knr.gl. Studiet er foretaget af Steno Diabetes Center Grønland, i samarbejde med Københavns Universitet, Syddansk Universitet og Steno Diabetes Center Copenhagen, som har undersøgt 4.000 voksne grønlandere.

Den særlige type diabetes, som kun findes blandt inuitbefolkninger, er en afart af Maturity-Onset Diabetes of the Young, MODY-diabetes. Selvom der findes en række forskellige former for MODY-diabetes, fandt studiet den samme form hos de grønlandske patienter.

»Generelt ved vi, at den genetiske sammensætning i inuitbefolkningen er anderledes end andre store vestlige eller asiatiske befolkningsgrupper. Det skyldes, at inuit i Arktis har levet helt isoleret i over tyve tusind år og tilpasset sig områdets særlige klima og kost,« siger Marit Eika Jørgensen, der er overlæge og professor ved Steno Diabetes Center i Grønland.

Andre MODY-typer ses typisk i to pct. af diabetespatienterne i andre befolkningsgrupper, men i Grønland er den næsten fire gange hyppigere.

INFRASTRUKTUR Tusass indgår aftale om satellit-internet

Grønlands største udbyder af kommunikationsteknologi, Tusass, har indgået en aftale med OneWeb om levering af satellit-internet. Aftalen skal bringe hurtigere og mere stabilt internet til de mest isolerede egne af Grønland. Det skriver datacenterdynamics.com.

Grønlands befolkning på kun 56.653 personer (i 2021, red.) er spredt ud over landets mere end 2,1 millioner kvadratkilometer, hvilket, sammen med unikke vejr- og klimaforhold, gør det svært at sikre en forbindelse til internettet, der kan nå alle.

OneWeb har imidlertid 648 satellitter i lavt kredsløb om jorden, som firmaet mener, vil gøre det muligt at levere internettet til hele Grønland.

Forbindelsen vil opnå hastigheder på op til 195 Mbps i download og 32 Mbps i upload-hastighed.

OneWeb er samtidig i gang med en fusionering med den franske satellitoperatør Eutelsat, som vil føje 36 geosynkron satellitter til OneWebs 648 egne.

Det er endnu uvist, hvornår grønlanderne vil kunne benytte den nye satellitforbindelse, og hvad det vil kræve at få adgang, både i form af teknologi og abonnementspris.

OPLEV GRØNLANDS UNIKKE VILDMARK OG DYRELIV

Tag med på ekspeditions krydstogt til Grønland, lær noget om kulturen og udforsk det majestætiske landskab på spændende udflugter.

Nu får du 200 EUR til at bruge om bord!

© Arnau Ferrer / Hurtigruten

Pengene kan bruges som betaling:

- for drikkepakker
- i restauranterne
- i baren
- i butikken
- for udflugter, der bestilles om bord

**Skan QR-koden
for att læse mere**

Tilbuddet gælder for nye bestillinger, der foretages mellem 27. november og 5. december med afrejse fra 1. maj til 31. oktober 2023. Tilbuddet kan ikke kombineres med andre kampagner / tilbud, men kan kombineres med Ambassador-rabatten. Tilbuddet gælder ikke grupperejser. Normale afbestillingsregler gælder. 200 EUR vil blive lagt til bestillingen af Hurtigrutens reservationsafdeling. Læs vores vilkår og betingelser på hurtigruten.dk.

Bestil nu

PAARIVATSIGIT AAMMA
KALAALLIT NUNAANNI
SILAANNAKKUT
ANGALLANNEQ
PAARIVARPUT

VI PASSER PÅ DIG
OG DEN **GRØNLANDSKE**
LUFTRAFIK

NAVIAIR

www.naviair.dk

ISERIT A/S OPFØRER GRØNLANDS FØRSTE BÆREDYGTIGHEDS-CERTIFICEREDE BYGGERI I NUUK

Iserit A/S er i fuld gang med at opføre nye boliger til borgerne i Nuuk. Det første projekt i Pinguarq nærmer sig afslutningen, og de 48 familieboliger bliver certificerede som bæredygtige efter DGNB-ordningen, som har fået en grønlandsk kategori.

Der er boligmangel i mange grønlandske byer, og især i Nuuk. Det kommunalt ejede boligselskab Iserit A/S har derfor lagt en langsigtet plan for opførelsen af nye boliger i Nuuk.

Pinguarq projektet var det første byggeri i planen, og Iserit A/S har allerede opstartet og tilmeldt flere boligprojekter til DGNB-certificering. DGNB står for Deutsche Gesellschaft für Nachhaltiges Bauen og er oprindeligt en tysk ordning, som er blevet international med tilpasning til europæiske CEN-standarder og lokale byggeskikke. DGNB understøtter FN's verdensmål godt, fordi DGNB-certificeringen vægter miljø, økonomi og sociale forhold lige meget.

DGNB i Grønland

Pinguarq projektet er en del af en 4-årig rammeaftale, som Iserit A/S har udbudt for at kunne planlægge byggeaktiviteten bedre. Dette er også noget byggesektoren i Nuuk har efterspurgt; En større forudsigelighed i de offentlige bygherrers udbud. Kravet om DGNB-certificering blev stillet allerede ved udbud, efter dialog med flere pensionskasser som var interesserede i at investere i projektet. Desværre skabte sagen om leje af private bygninger usikkerhed for investorerne, som derfor ikke kom med i første omgang.

Direktør for Iserit A/S, Torben Kortegaard, håber dog på et positivt udfald: "Når nu sagen er afgjort, kunne man forestille sig at pensionskasserne fortsat var interesseret i at træde ind i boligprojekter. Det ville være til gavn for det grønlandske samfund, at bl.a.

SISA kunne investere i fast ejendom her i landet, fremfor at skulle til udlandet. Hermed kunne grønlandsk pensionsopsparing bidrage til skabelse af værdier i det grønlandske samfund og helt konkret flere boliger til bl.a. pensions-indbetalerne til SISA".

Projektchef i Iserit A/S, Sara Asmussen, har sørget for tilpasningen af DGNB-ordningen i samarbejde med SWECO og Green Building Council i Danmark. "Vurderingen af miljømæssig, økonomisk og social bæredygtighed i Grønland skal være ambitiøs, men fair. Derfor har det været nødvendigt at tilpasse ordningen, især de kriterier som handler om energiforbrug og totaløkonomi, simpelthen fordi vi skal bruge mere varme i et koldere klima, og fordi det er dyrere at bygge i Grønland pga. logistik og markedsforholdene."

EMJ-Atcon Greenland A/S vandt rammeaftalen med Iserit A/S og er godt i gang med Pinguarq projektet. Her er man glade for det gode samarbejde mellem bygherre, entreprenør og rådgiverne fra SWECO Danmark.

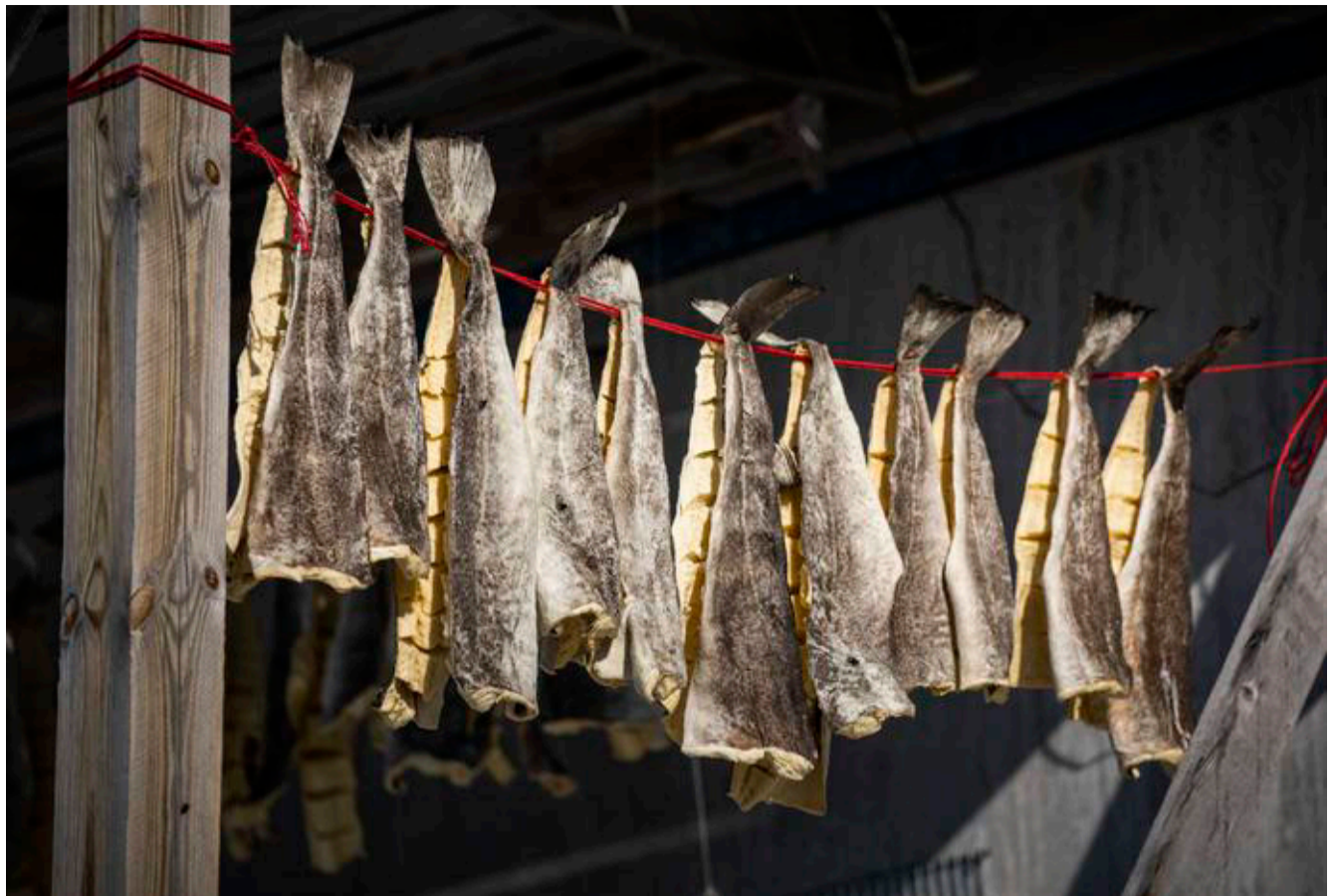
DGNB-certificeringen gør, at der er fokus på at få dokumentation for bæredygtigheden, og det mener direktør Nicolaj Sørensen er en god ting: "Vi får dokumentationen på plads for det vi har gjort godt hele tiden, og det er fint at bæredygtigheden i projektet får et flot stempel. Vi skal bare også huske på, at bæredygtighed i Grønland har været en lang udvikling, og at mange forskellige parter har bidraget til den".

Trawler nær Tasermiut. De små kystnære fiskere lider mere under svigtende eksport og stigende priser. Foto: Aningaaq R. Carlsen, Visit Greenland

Lokale fiskere kan blive ramt hårdt af stigende oliepriser

Mangel på konkurrence i flere regioner samt et stop for eksporten til Rusland er blot nogle af udfordringerne lige nu for mange selvstændige fiskere i Grønland. Den største udfordring venter dog formentlig stadig forude, når de stigende energipriser på verdensmarkedet forsinker rammer Grønland, der stadig har benzin til 4,40 kroner literen, fordi landet indgår store brændstofaftaler, der løber over en årrække.

De fleste fisk eksporteres, men nogle bliver til lokale varer som tørret torsk. Foto: Aningaaq Rosing Carlsen, Visit Greenland

læg. Den del der ikke indhandles, bliver produceret på skibene, og bliver så eksporteret direkte.

Langt de fleste af fiskene, der fanges i Grønland, bliver eksporteret – også fra mindre steder. Der er også lidt produktion til supermarkederne, og til såkaldt 'grønlandsproviant', som er tørret fisk, der blandes med andre lokale specialiteter, der er typisk for Grønland – for eksempel rensdyr og sæl.

Mangel på konkurrence rammer små fiskere

Enhver kan etablere et indhandlingsanlæg med en lille produktion, så der er fri konkurrence på området, selvom der i flere regioner kun er én aktør.

»Hvis du er jollefisker, kan du selv vælge, hvem du vil indhandle til. Det er selvfølgelig svært at have konkurrence de steder, hvor der kun er én aktør på landanlægssiden,« siger Bent Sørensen, der er konsulent i Grønlands Erhverv.

Det varierer fra region til region, om der er flere indhandlingsanlæg og dermed konkurrence. I Nuuk er der for eksempel flere indhandlingsanlæg.

»Det er især på hellefisk, at der er gode priser, og her i Nuuk er hellefisken meget mere knap end i Nordgrønland. Her indhandles der blandt andet meget torsk, stenbider og stenbiderrogn,« siger han.

I Diskobugten i Ilulissat er der også konkurrence, fordi der, udover de store virksomheder, er nogle lokale fiskere, der er gået sammen med nogle investorer om at drive et indhandlingsanlæg.

»Der er også flere indhandlere i Uummannaq og Upernavik, hvor der er mange hellefisk. Konkurrence spiller en stor rolle i forhold til priserne, og det har stor betydning for de mindre jolle- og kutterfiskere,« siger han.

I de regioner, hvor der ikke er flere indhandlere, kan det, ifølge ham, være udfordrende for de selvstændige fiskere – simpelthen fordi priserne er lavere.

»Når der ikke er flere indhandlere, er der ofte en årsag til det. Det kan være udfordringer, som at ressourcerne ikke er store, at geografien gør det vanskeligt at operere, så det ikke kan betale sig at etablere et konkurrerende indhandlingsanlæg, fordi det tager for lang tid at hente investeringen hjem,« siger han.

Rusland var et stort eksportmarked

I forhold til den globale situation, så er en af udfordringerne, ifølge ham, at handlen med Rusland er stoppet.

»For nogle er Rusland et større marked end for andre, og det er klart, at det betyder noget, når det bortfalder. Vi skal jo konkurrere i verdensmarkedet, og når markedet bliver mindre, bliver der måske også lidt mere pres på, hvor mange produkter, man kan komme af med,« siger Bent Sørensen, der mener, at mange af de nuværende rammebetingelser i Grønland fungerer godt for fiskeriet.

»Indenfor rejefiskeriet har man for eksempel systemer, der har betydet, at det har gået godt i det havgående segment i rigtig mange år, hvor der har været stor indtjening.

Den havgående rejeflåde har vist sig at være meget konkurrencedygtig med god indtjening – også til besætningen – og gode skattebetalinger til kommunen og selvstyret,« siger han.

Det har også betydet, at der har været høje ressourcerenbetalinger.

»Vi har verdens højeste beskatning af fiskerierhvervet per kilo. Indtjeningen fra fiskeriet er utroligt vigtigt for landskassen. Derfor kræver det, at vi har et effektivt fiskeri, og at vi bliver ved med at have det i fremtiden,« siger han.

Oliepriser kan ramme det kystnære fiskeri

Henrik Leth er bestyrelsesformand for Polar Seafood, der i øjeblikket mærker de højere energiomkostninger.

»Vores trawlere bruger en del olie, så det er klart, at det er en omkostningsstigning, der er til at tage og føle på, når oliepriserne pludselig bliver fordoblet,« siger han.

Omvendt er der også sket prisstigninger på fødevarer, der betyder, at Polar Seafood kan forlange mere for produkterne.

»Det kompenserer ikke helt, men jeg er da sikker på, at vi stadigvæk kan tjene penge. Der hvor der kan opstå problemer, er, når olieprisstigningerne slår igennem. Det er ikke sket i Grønland endnu, fordi KNI har nogle lange aftaler, der er ret lukrative lige nu. På et tidspunkt skal de købe ny olie, og så stiger priserne ganske meget. Det kan betyde, at dele af det indenskærs fiskeri ikke længere vil være rentabelt,« siger han.

De stigende fødevarerpriser er da heller ikke udelukkende positivt for fiskeindustrien, mener Henrik Leth.

»Vi kan mærke, at der er nogle segmenter, hvor markedet måske ikke bevæger sig helt så hurtigt, som det har gjort, men vi har ikke haft nogle særlige afsætningsproblemer endnu. Af en eller anden grund, bliver rejer betragtet som en luksusvare, selvom det ikke er så meget dyrere end alt muligt andet, og derfor er der nogen, der skærer det fra. Det er dog ikke noget, vi rigtig har mærket endnu,« siger Henrik Leth, der mener, at rammebetingelserne for fiskeriet er gode nok på den korte bane.

»Problemet bliver, når olieprisstigninger kommer igennem, så vil jollefiskeri meget hurtigt blive urentabelt. Det vil i høj grad komme til at ramme de små selvstændige fiskere. Der er behov for en yderligere konsolidering i noget af fiskeriet på indenskærsområdet. Det kan godt blive forceret af, at oliepriserne stiger,« siger han.

Polar Seafood aftager også fisk fra de små lokale fiskere. »Vi kan ikke sætte priserne op i samme takt som oliepriserne stiger. Vi har øget priserne på rejer til fiskerne her i de sidste måneder, men det er klart, at hvis der kommer en fordobling af olieprisen, så kan vi ikke kompensere for det,« siger Henrik Leth, der mener, at der kan blive behov for, at se på, hvordan det kan gøres på en rentabel måde.

»Det kan være større skibe, der fisker noget mere. Den proces skulle i gang under alle omstændigheder, men den kan blive forceret af at omkostningerne stiger,« siger han.

Mere end 4.300 personer er beskæftiget i fiskeriet eller relaterede industrier i Grønland, og det er da også Grønlands største og mest betydningsfulde industri, da indtjeningen fra fiskeriet spiller en afgørende rolle i forhold til landets økonomi.

Fiskeriet i Grønland er delt op i havgående og kystnært fiskeri. Langt ude på havet sejler de store trawlere fra industrigiganterne Royal Greenland og Polar Seafood, der kan være på havet i flere uger, indtil frostlagrene er fulde.

Det kystnære fiskeri udgøres i langt højere grad af lokale jolle- og kutterfiskere, der ikke fisker mere end tre sømil fra basislinjen langs kysten. Det er i høj grad hellefisk, torsk og krabber, men også andre arter, der fiskes. De lokale fiskere har så mulighed for at indhandle fisken i anlæg langs kysten – typisk drevet af Royal Greenland, Polar Seafood, lokale erhvervsdrivende eller investorer.

På en del af kvoterne til havgående fiskeri, stilles der også krav til, at dele af fangsten indhandles på landbaserede an-

”At stå på Isfjordscentrets tag, omgivet af det ubeskrivelige landskab, er en følelse uden sidestykke. Overalt i isfjordscentret mærker man et stærkt bånd til naturen, udvendigt som invendigt”
Ignant Magazine, 2022

Foto Adam Mørk

KANGIATA ILLORSUA ISFJORDSCENTRET I ILULISSAT

”Lokale eksperter og videnskaben mødes”

Isfjordscentret byder på arkitektur i verdensklasse, udstilling, cafe og butik.

Oplev den storslåede natur ved UNESCO verdensarvsområdet Kangia

Se billeder, åbningstider, skoletilbud og meget mere på www.Isfjordscentret.gl, et Greenland Visitor Center

TRAP GRØNLAND

UDKOM D. 16. NOVEMBER 2022

Trap Grønland giver en omfattende og rigt illustreret, stedsspecifik viden om Grønlands natur og landskab, historie, kultur, samfunds- og erhvervsforhold samt byerne og bygderne.

I alt har 87 hovedsagelig grønlandske forskere og eksperter bidraget med viden til denne bog om det væsentligste fra Kap Morris Jesup til Uummannarsuaq (Kap Farvel) og fra Qaanaaq til Danmarkshavn.

Med et areal på knap 2,5 mio. km² og et indbyggertal på ca. 56.000 er Grønland verdens største ø og verdens tyndest befolkede område. Få indblik i den geologiske dannelseshistorie, og læs om Indlandsisen, der som følge af afsmeltning og global opvarmning er genstand for øget international interesse. Forstå baggrunden for de mageløse isbjerge ved Qeqertarsuaq Tunua, og tag hundeslæden eller snescooteren til de små afsides beliggende og selvforsynende bygder. Kom med til hovedstaden Nuuk og de andre byer på den sydlige del af vestkysten. Hertil ankom den dansk-norske missionær Hans Egede i 1721, og herfra begyndte den danske kolonisering, der fik store konsekvenser for inuits kultur. Læs om moderniseringsbestrebelse, løsrivelsesønsker, rockbandet Sumes indflydelse og om folkeafstemningerne i 1979 og 2008, der ledte til grønlandsk selvstyre. Få også indblik i den traditionelle kultur med fx trommedansen, der har oplevet fornyet interesse og er optaget på UNESCOs verdensarvsliste for immateriel kulturarv.

Pris, sidetal og udgivelsesdato

Vejledende udsalgspris for det indbundne bind Trap Grønland er 449,95 kr., og bogen er på 416 sider samt et helt nyt kort over Grønland i målforsholdet 1:2.500.000. Bindet kan købes hos boghandlere i hele landet og hos internetboghandlere fra den 16. november 2022. ISBN: 9788771815054.

Historien og baggrunden for udgivelsen

Bindet er udarbejdet som et led i beskrivelsen af Danmark i Trap Danmark. Trap Danmark bygger på et solidt grundlag og en lang og enestående tradition. Frederik 7.s kabinetssekretær J.P. Trap afsluttede i 1860 udgivelsen af den første udgave af Statistisk-topographisk Beskrivelse af Kongeriget Danmark.

I dette værk var Grønland kort beskrevet på to sider under overskriften 'Bilandene' sammen med Færøerne, Island og De Vestindiske Øer. Siden da har Trap Danmark, som værket senere blev kaldt, været den autoritative kilde til topografisk viden om Kongeriget Danmark. Trap Danmark er efterfølgende udkommet fire gange. 2. udgave i perioden 1872-79, 3. udgave i årene 1898-1906, 4. udgave i årene 1920-32 og den 5. udgave i perioden 1953-72. I 2.-4. udgave var der ingen beskrivelse af Grønland, men som en del af den 5. udgave blev der i 1970 publiceret en selvstændig bog om Grønland på 689 sider med kortbilag.

Siden udgivelsen af den 5. udgave har det danske og det grønlandske samfund ændret sig gennemgribende. Derfor var der behov for en ny udgave af Trap Danmark, som samler topografiske og statistiske informationer om Kongeriget Danmark på en overskuelig måde og formidler dem i et moderne sprog både på tryk og digitalt. I 2014 var der tilvejebragt fondsmidler nok til, at opgaven med at beskrive Danmark kunne påbegyndes.

Medio 2016 besluttedes det også at forsøge at skaffe midler til en beskrivelse af Grønland og Færøerne. Der nedsattes i den forbindelse to grupper til at forberede arbejdet med beskrivelsen af Grønland, dels en arbejdsgruppe bestående af Inge Høst Seiding, Karl Brix Zinglersen, Andreas Westergaard-Nielsen og Stefanie Høy Brink, dels en styregruppe bestående af Daniel Thorleifsen, Morten Meldgaard, Bo Eberling og Niels Elers Koch.

I foråret 2020 var det lykkedes at skaffe midler nok til en beskrivelse af Grønland og Færøerne. Bindet om Grønland bliver denne gang kaldt Trap Grønland. Midlerne hertil kommer navnlig fra de danske fonde bag Trap Danmark: Dronning Margrethes og Prins Henriks Fond, A.P. Møller og Chastine Mc-Kinney Møllers Fond til Almene Formaal, Augustinus Fonden, Aage og Johanne Louis-Hansen Fond samt C.E.G. Gads Fond. Disse fonde havde som forudsætning ønsket, at Grønland først og fremmest skulle beskrives af grønlandere for grønlandere samt at der kom en vis medfinansering fra Grønland, hvilket også er lykket.

Indholdet i bindet er skabt af et stort hold af forskere og eksperter samt kvalitetssikret og redigeret af fag-, tekst- og billedredaktører. Desuden har Trap Danmarks Faglige Råd kvalitetssikret og fastlagt de overordnede redaktionelle principper og kriterier, der kan ses på trap.lex.dk.

Materialet fra Trap Grønland vil blive tilgængeliggjort på det digitale opslagsværk trap.lex.dk som en folkegave fra fondene og de øvrige sponsorer bag projektet – gratis tilgængeligt for alle.

Trap
Grønland

Direktør i Grønlands Erhverv, Christian Keldsen, kommer med et bud på, hvordan erhvervslivet vil klare sig gennem 2023.
Foto: PR

»Jeg er nødt til at sige, at situationen til trods er jeg ret optimistisk«

Vi har fundet krystalkuglen frem og sammen med direktøren for Grønlands Erhverv, tager vi et kig på 2023 og kommer med et bud på, hvordan det vil gå erhvervslivet i Grønland.

ANALYSE Adam Villaume

Grønland er alt andet lige et lille land, med en lille økonomi og umiddelbart lyder det som opskriften på en sårbar økonomi. I tilfældet Grønland betyder sammensætningen i økonomien imidlertid nærmest det modsatte.

Den måde Grønlands økonomi er stykket sammen på, giver nemlig en høj grad af stabilitet, og det er en fordel, når vækstkurven i andre lande dykker. Det fortæller direktør for Grønlands Erhverv Christian Keldsen.

»Vi rammes ikke af kriser på samme måde som andre lande. Hverken corona-pandemien eller økonomiske kriser bidder på Grønland i første omgang,« siger han.

Årsagen ligger blandt andet i de tilskud, Grønland får fra Danmark og EU. De udgør nemlig 58 pct. af Grønlands indtægter, og tilskuddene er de samme år efter år uanset, om pandemien raser, eller Rusland invaderer Ukraine.

»Fordi vi har en fast indtægt, så følger vi ikke vækstkurverne i samme tempo. I hvert fald ikke i første omgang,« siger Christian Keldsen.

Grønland kan mærke en økonomisk krise indirekte ved at salget af fisk tager et dyk eller antallet af turister falder, men der er ikke udsigt til nogle af delene lige med det samme, vurderer han.

»Jeg er nødt til at sige, at trods situationen er jeg optimistisk.«

Vækst i turismen

Turismen i Grønland har oplevet en stigende interesse efter pandemien slap taget i rejseselskaberne, og for nu ser det ud til, at den tendens fortsætter i 2023.

»Der er en masse underleverandører i Grønland, som nyder godt af at efterforskningselskaber inden for mineindustrien foretager efterforskninger.

CHRISTIAN KELDSEN,
Direktør for Grønlands Erhverv

»Vi har set en kæmpe vækst inden for turisme, men om det er en ketchup-effekt efter corona, eller udtryk for en ny tendens, det ved vi endnu ikke,« siger Christian Keldsen, som dog er fortrøstningsfuld i forhold til næste år.

»Forespørgslerne er der, og kapaciteten bliver forøget. Det er klart, at når alt bliver dyrere kan det påvirke folks rejselyst, så en forsigtig betragtning er, at det kan gå lidt ned, men lige nu ser det godt ud.«

Fiskeriet ser »fint ud«

Det er stadig fiskeriet, der er det ultimativt største erhverv i Grønland, og derfor betyder det meget for udviklingen, om fiskerne kan få afsat deres varer. Markedet har på nogle områder afvejet en del fra normen de sidste par år, hvor først corona og dernæst krigen i Ukraine har lavet om på, hvem der køber fisk og rejser af Grønland.

Under pandemien faldt salget til Kina, men der begyndte Rusland at importere mere. Sanktionerne mod Rusland betyder imidlertid, at det marked er dødt lige nu, til gengæld

er der begyndt at komme gang i det kinesiske marked igen.

»Vi har kunnet flytte en del af salget til andre markeder, og så er priserne også steget lidt, men nogle steder er rejser en luksusvare, og der kan man forestille sig, de måske vælger en anden slags protein, som er billigere, i lyset af de generelt høje fødevarerpriser,« siger Christian Keldsen.

Minedrift skaber stadig omsætning

Selvom der er lagt store begrænsninger på minedriften i Grønland, er der stadig to miner i drift, og det betyder faste arbejdspladser og leverancer.

Det glade budskab er derudover, at der stadig er stor interesse for at etablere flere. Det er nemlig i høj grad efterforskningen, der er interessant for Grønland, fortæller direktøren for Grønlands Erhverv.

»Vi plejer at joke lidt med, at det gør ikke så meget om mineselskaberne finder noget i undergrunden, når bare de bliver ved med at lede,« siger Christian Keldsen og tilføjer, at det i realiteten ikke er helt forkert.

»Der er en masse underleverandører i Grønland, som nyder godt af at efterforskningselskaber inden for mineindustrien foretager efterforskninger.«

Logistikselskaber, transportselskaber, lokale cateringfirmaer, vildmarks-vejledere, rådgivere og specialister inden for jordbundsprøver og mange andre.

»Det kommer mange sektorer til gode, og lige nu er der en håndfuld projekter på tegnebrættet, ud over de to der er i drift, og omkring 70 nye projekter som er på forskellige stadier, så der er udsigt til en masse aktivitet,« fortæller Christian Keldsen.

EMJ-ATCON
Greenland A/S

FAKTA

EMJ-Atcon Greenland A/S

EMJ-Atcon er en af Grønlands største virksomheder indenfor stort set alle former for byggeri og håndværk på den grønlandske vestkyst. Entreprenørfirmaet har mere end 50 års erfaring med byggeri i det svære arktiske klima og tænker både i helheder og i bæredygtighed.

Se mere på emj-atcon.gl

Fem museer som forandrer dit syn på Grønland

Skønhed, håb og smerte. Den grønlandske historie er fyldt med kontraster og fascinationskraft, som du kan dykke ned i på landets museer. Vi har udvalgt fem af de mest interessante.

GUIDE Anders Vinderslev

1. Grønlands Nationalmuseum

Hvis du besidder den mindste interesse for det folk og den kultur, du besøger, er Grønlands Nationalmuseum i Nuuk et absolut must. Det land, vi kender som Grønland, har en samlet historie på omkring 4.500 år. Det er en ordentlig mundfuld at beskrive alle de kulturelle, teknologiske og politiske begivenheder, som har formet landet, men Grønlands Nationalmuseum gør et imponerende forsøg. Blandt de interessante afdelinger er den faste udstilling om de grønlandske stenalderfolk kendt som 'palæoeskimoiske bosættelser' og udstillingen om classeskel og etniske skel, som begyndte med kristendommens indtog og den danske stats kolonisering af Grønland i 1700-tallet. Det er tunge sager - ikke mindst fra et dansk synspunkt. Den faste udstilling om Inuits transportmidler giver også et fascinerende indblik i den iverigdom, det har krævet at opbygge samfund i det unikke grønlandske terræn.

2. Open Air Museum i Nanortalik

Helt nede på den næsten allersydligste spids af Grønland findes Nanortalik, som er hjemby for et tankevækkende friluftsmuseum - især hvis du er interesseret i arkitektur og den grønlandske historie. Nanortalik har nemlig bevaret mange af sine historiske bygninger, så området omkring den havn, der i kolonitiden udgjorde en af Grønlands vigtig-

Isfjordcentret i Ilulissat, hvor du kan nyde isbjergene i en behagelig temperatur, inden for. Foto: Dorte Mandrup

PORT OF NUUK

- Gateway to Greenland
- Artic hub
- All year operation

www.sikuki.gl

Lokalt forankret grønlandsk
arkitekt- og ingeniørfirma,
skal vi være din næste
samarbejdspartner?

Se mere på vores hjemmeside:
www.masanti.gl
eller besøg vores kontorer i
Ilulissat - Aasiaat - Sisimiut -
Maniitsoq - Nuuk - Qaqortoq
Tlf. +299 81 31 32
Email: masanti@masanti.gl

ste sydligste porte, står noget nær uberørt. Mange af bygningerne i området indgår i friluftsmuseets udstilling og derfor kan du opleve, hvordan en grønlandsk by så ud dengang - både udefra og indefra. Nyere bydele i Nanortalik er opført et stykke fra den gamle kolonihavn, og derfor kan din tidsrejse foregå stort set uforstyrret af moderne indtryk.

3. Isfjordscenteret i Ilulissat

Ilulissat betyder "isfjeldene" på grønlandsk, og når du besøger den store by ved Diskobugten (Ilulissat er grønlands tredjestørste by), behøver du ikke nogen yderligere forklaring bag navnet. Nærmest uanset, hvor du befinder dig, har du udsigt til isfjorden Kangia, den 50 kilometer lange fjord i Vestgrønland udmunder nemlig lige syd for Ilulissat. Den bedste udsigt til det spektakulære is og vand-landskab, får du formentlig fra Isfjordcentret i Ilulissat. Centret, som åbnede i 2021, er i sig selv en arkitektonisk perle, hvis udformning sikrer et fuldstændigt fabelagtigt udsigtspunkt til fjorden. Udover udsigten kan du opleve kunstinstallationer, biograf og café i Isfjordscentret.

4. Nuuk art Museum

For de kunstinteresserede er Nuuk art Museum et absolut must. Museet åbnede i 2005 og har opbygget en imponerende samling på 250 malerier, akvareller, fotografier, tegninger, grafik og malerier og omkring 100 figurer i ben, tand, træ og fedtsten. Museets udstillinger omfatter en lang række europæiske kunstnere, som i perioder har levet i Grønland. Eksempelvis Christine Deichman og Harald Moltke. Du kan også opleve værker fra nyere grønlandske generationer som Simon Kristoffersen og Miki Jacobsen.

5. Qaqortoq Museum

Den vestgrønlandske by Qaqortoq ligger næsten på landets sydligste spids og har historisk set været en vigtig handelsby, hvor lokale inuitter lagde vejen forbi, når skind, spæk og hvalkød skulle sælges. I dag har Qaqortoq både gymnasium og handelsskole og er en vigtig uddannelsesby for det sydlige Grønland. Et af byens andre vartegn er den over 200 år gammel kolonibestyrerbolige, som i dag huser byens museum historiske fund af harpuner, kajakker, spækposer. ■

Besøg Grønlands museer og se blandt andet traditionelle Tupilak. Foto: Aningaaq Rosing Carlsen/Visit Greenland

N-B Nordatlantens
Brygge

24. sep — 29. jan

Strandgade 91 / Christianshavn
nordatlantens.dk

Jessie Kleemann

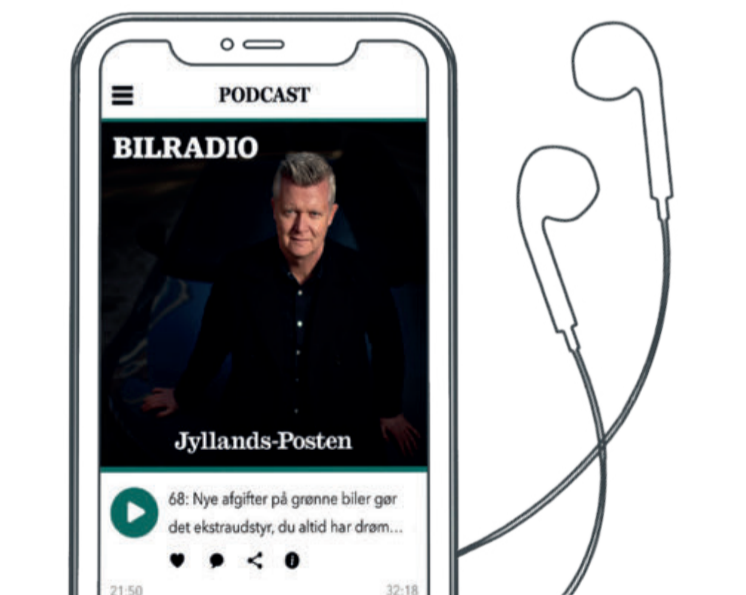
Jeannette Ehlers

Pia Arke

ATLANTIKUMI

Podcast Bilradio

Er du vild med biler?

Hver uge giver værten Christian Schacht dig de mest interessante nyheder, tager aktuelle emner op og vurderer bilerne i testgaragen.

Send spørgsmål til biler@jp.dk. Lyt til Bilradio på jp.dk i Jyllands-Postens nyhedsapp eller der, hvor du plejer at lytte til podcasts.

Jyllands-Posten

HEAT SAVE

MATCHER MILJØET OG OMKOSTNINGSBEVIDSTE EJENDOMSEJERE OG BYGHERRER

Med et skræddersyet varmepumpeanlæg fra HEATSAVE reducerer du energiomkostningerne og sparer op til to tredjedele af installationsomkostningerne.

EN GRØN FREMTID

Med stærke samarbejdspartnere som f.eks danske **EWII**, tilbyder HEATSAVE A/S alt fra 6 kW pumper til husstanden, op til 1,4 MW systemer til industri. Vores løsninger benyttes i dag af danske virksomheder som bl.a. **HUMMEL** og **AH Industries**.

12 års garanti*

Med et serviceabonnement får du 12 års GARANTI på din varmepumpeløsning

Innovation

Vi udvikler og fremstiller fremtidens løsninger til gavn for dig og klimaet

Troværdighed

Vi hjælper dig hele vejen igennem forløbet fra opstart til almen drift

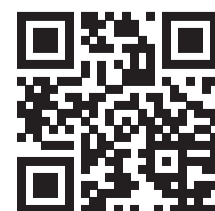
UD MED GAS, IND MED HEATSAVE AWG - SÆRLIGT UDVIKLET TIL DIG MED GASFYR

AWG varmepumpeløsningen er et koncept, som er særligt udviklet med henblik på udskiftning af gasfyret. Med denne løsning har man forsøgt at efterligne alle de kendte installationsprincipper i installationen af et gasfyret men moderniseret dem og udskiftet selve gasfyret med et moderne varmepumpesystem. Det vil sige, at med en Heatsave AWG får du ikke blot en af de bedste varmepumper til det skandinaviske klima men også en højkvalitets 100/140L buffertank og en 100/140L varmtvandsbeholder med indbygget varmelegeme - Så har du varmt vand nok til hele familien.

Læs mere om HEATSAVE AWG på heatsave.dk/awg

VORES LØSNINGER ER PERFEKTE, HVIS DU ...

- ✓ Ønsker at sænke energiomkostningerne i eksisterende ejendomme
- ✓ Ønsker at udskifte varmeanlægget i en ældre ejendom
- ✓ Ønsker at bevare eller opnå en miljøcertificering
- ✓ Søger grønnere opvarmning til nybyggeri
- ✓ Har midlertidigt energibehov
- ✓ Søger en kompatibel løsning til eksisterende opvarmningssystemer og varmekilder

**HEAT
SAVE | VARMEPUMPER**

+ 70 60 56 25

kontakt@heatsave.dk

Find nærmeste forhandler på heatsave.dk

Projektleder til en af Grønlands førende entreprenørvirksomheder

Brænder du for projektledelse, og vil du være med til at sikre bæredygtigt byggeri i Grønland? Synes du, det lyder spændende at arbejde i Grønland under arktiske forhold i en kompetent virksomhed, som har stor respekt for klimaet og har lært at tilpasse sig de meget anderledes byggevilkår? Så er her en enestående chance for at få en oplevelse ud over det sædvanlige!

EMJ-ATCON har mange spændende projekter i sin portefølje, som vi gerne ser, at du er med til at lede i tæt samarbejde med projektteamet.

Som projektleder bliver du en del af et stærkt team med høj faglighed og engagement. Projektafdelingen består af 55 medarbejdere, der beskæftiger sig med udførelse af projekter i alle størrelser og entrepriseformer for både private og offentlige bygherrer. Du får ansvaret for projekter i størrelsesorden DKK 20-100 mio., som løses i total-, hoved- eller fagentreprise, hvor dine primære opgaver er projektering, udbud, udførelse og tilsyn i tæt samarbejde med interne og eksterne samarbejdspartnere.

I EMJ-ATCON er vi meget interesseret i bæredygtigt kvalitetsbyggeri i det arktiske klima, så derfor har vi stort fokus på fortsat at opbygge og fastholde stærke faglige kompetencer i vores team. Et andet vigtigt fokusområde er at styrke udviklingen af bl.a. materialer og metoder, da det er vigtigt for os, at vores projekter gennemføres effektivt og succesfuldt.

Du bliver en del af et stærkt fagligt miljø, hvor du får fingrene ned i projekterne. Det betyder, at du får ansvar for egne projekter og driver dem fra start til slut. Derudover bruger vi hinanden meget til sparring og samarbejde – både i afdelingen, på tværs af organisationen og med de eksterne samarbejdspartnere.

Som projektleder får du en spændende og varierende hverdag, og din projektportefølje er enten egne projekter eller projekter, som løses i samarbejde med andre projektledere.

Dine opgaver er bl.a.:

- Projektledelse, herunder projektering, byggeledelse og udbud
- Projektøkonomi, budgetter og kontraktstyring
- Styring og kontrol af kvalitet gennem hele projektet

- Interessenthåndtering og kommunikation - både internt og eksternt
- Sikre et godt samarbejde og et velfungerende arbejdsmiljø på byggepladsen.

Du tilbydes et ansvarsfuldt job med mange spændende udfordringer og faglig sparring. Du bliver en del af en sund og velfungerende entreprenørvirksomhed, hvor alle arbejder engageret og kvalitetsbevidst med deres opgaver.

Arbejdsdagen er præget af samarbejde, en god omgangstone samt et stærkt fællesskab. Det er en arbejdsplads, hvor faglig udvikling og videreuddannelse kombineres med spændende udfordringer og best practice byggeerfaring, tilpasset de arktiske forhold.

Du tilbydes desuden attraktive ansættelsesvilkår, hvor du får specielt grønlandstillæg, årlig hjemrejse, fast rejsetilskud samt eventuel bolig.

Om du ønsker et permanent eller tidsbegrænset ophold i Grønland, er ikke afgørende. EMJ-ATCON er indstillet på at konstruere en løsning, der passer til dine ønsker og behov.

Der ydes også hjælp til eventuel jobsøgning for en medfølgende partner og skoleløsning for børn.

For at få succes i rollen er det vigtigt, at du er struktureret, omhyggelig og ansvarsbevidst, og at du arbejder både selvstændigt og går forrest i teamsammenhænge. Du er nysgerrig og proaktiv, og du kan - med din empatiske gennemslagskraft - stå fast, når det gælder. Du bevarer overblikket og kan have mange bolde i luften uden at tabe fremdrift i dine projekter.

Vi forestiller os, at du har en håndværksmæssig baggrund suppleret med en uddannelse som bygge-tekniker, bygningskonstruktør eller byggeingeniør.

Interesseret?

Vi glæder os til at modtage din ansøgning, som du gerne må sende med det samme.

Alle henvendelser behandles fortroligt og med diskretion. Konsulentvirksomheden Kompetent medvirker i rekrutteringsprocessen. For yderligere information kan du kontakte Partner Louise Koldborg fra Kompetent på telefon +45 2060 2350 eller lk@kompetent.as. Kompetent indkalder løbende relevante kandidater til samtale.

Om EMJ-ATCON

EMJ-ATCON er en af Grønlands førende entreprenørvirksomheder med mere end 25 års erfaring i Grønland. De udfører projekter i alle størrelser og entrepriseformer for både private og offentlige bygherrer. Hovedsædet ligger i Nuuk, hvor de beskæftiger ca. 50 medarbejdere.

EMJ-ATCON ved, hvilke krav det grønlandske klima og topografi stiller til byggeri og bæredygtighed. Derfor kan EMJ-ATCON kombinere innovativ arkitektur og moderne teknologi med fremgangsmåder, der er grundigt gennemprøvede i Grønland. EMJ-ATCON ønsker at værne om den smukke, grønlandske natur og skåne miljøet på verdensplan.

Søg stillingen på www.kompetent.as

Udforsk dine muligheder på www.kompetent.as - Søg direkte eller registrer dit ønske i vores karriereportal

Kompetent

Kompetent - foran på teknologi og erfaring!

kontakt@kompetent.as | www.kompetent.as

Teknisk kollega til rejefabrik – oplev det smukke Grønland

Har du maskinteknisk erfaring fra fødevarerindustrien, og har du lyst til en varieret arbejdsdag i selskab med gode kolleger?

Så kom til det smukke Aasiaat og få en hverdag med både teknisk vedligehold og kontoropgaver i en stor fabriksproduktion – hvor vi står klar med både bolig og firmabil.

Vedligehold og servicering af fabrik

Du bliver en del af vores maskinmesterkontor i Aasiaat på Vestgrønland, hvor du bl.a. skal fordele opgaver til værkstedsfolkene og sørge for, at de mere komplicerede tekniske udfordringer bliver løst på fabrikken.

Du får derfor en alsidig rolle som 2. mester, hvor du både kommer til at arbejde med problemløsning og fejlfinding på vores maskiner og samtidig sørge for, at produktionen ikke går i stå på uventede tidspunkter.

Derudover bliver dine opgaver blandt andet at:

- kontrollere tjeklister
- udarbejde vagtplaner til vores værkstedsfolk
- udføre vedligehold og forbedringer
- udføre daglig kontrol af NH3-anlæg og dampkedel

Du kommer til at arbejde i en turnusordning, hvor du er 12 uger ude og 4 uger hjemme. Derudover vil du blive én ud af to 2. mestre, hvor I overlapper hinanden.

Bil, bolig og de bedste kolleger

Du bliver en del af en uformel produktion, hvor vi sammen bidrager til den gode stemning. Vi er alle sammen gode til at hjælpe hinanden og hopper gerne i det hvide arbejdstøj, når der er brug for det – det gælder både chefer, produktionsmedarbejdere og værkstedsfolk.

Derudover kan vi tilbyde:

- en attraktiv lønpakke, som vil blive forhandlet efter kvalifikationer
- egen bil og bolig til rådighed i Aasiaat
- morgenmad og frokostordning
- fri telefon

Mange indgange til rejefabrikken

Om du kommer med en baggrund som installatør, montør eller noget tredje er ikke vigtigt, så længe du har en teknisk forståelse for mekanik og produktion og har erfaring med reovering og servicering af maskiner fra fødevarerindustrien – maskinerne vil ofte være i rustfri stål. Derudover ser vi gerne, at du kan tale engelsk, da vi har både lokale og internationale kolleger.

Interesseret?

Har du spørgsmål til jobbet, kan du kontakte teknisk chef, Benno Larsen på +299 52 35 48.

POLAR RAAJAT

Polar Raajat er en del af Polar Seafood-koncernen, som har fabrikker i Nuuk og Aasiaat. Polar Raajat beskæftiger sig med køb, produktion og salg af fisk, rejer samt diverse råvarer. På årsbasis beskæftiger Polar Raajat i gennemsnit ca. 200 medarbejdere. **Læs mere og søg stillingerne på Jobindex.dk**

Kvalitetsassistent i en international seafood-virksomhed i måske verdens smukkeste land

Og har du de nødvendige kompetencer og brænder for fødevarerikkerhed, så er jobbet som kvalitetsassistent til vore fabrikker i Grønland hos Polar Raajat A/S måske noget for dig.

Dine opgaver

Som kvalitetsassistent for Polar Raajat vil du skulle arbejde selvstændigt og samtidig indgå i teamet i kvalitetsafdelingen. De primære opgaver vil være følgende:

- Vedligeholdelse af kvalitetsstyringssystemer (BRC, HACCP, MSC samt kundeportaler)
- Sikre at gældende lovgivning overholdes
- Gennemføre interne audits, GMP-kontrol
- Træning og uddannelse af medarbejdere

Din baggrund og kompetencer

- Erfaring med kvalitetsarbejde i fødevarerikkerhed
- Arbejder struktureret, analytisk og vedholdende
- Selvstændig arbejdende og en god team player
- Gode formidlingsevner på dansk og engelsk
- Gerne kendskab til kvalitetsledelsessystem - IPW

Vi kan tilbyde

En spændende stilling i en stor moderne levnedsmiddelvirksomhed med mulighed for at præge dit eget job. Du kan se frem til en hverdag med udfordrende opgaver i et åbent og uformelt arbejdsmiljø.

Stillingen er med base i Nuuk med noget rejseaktivitet på kysten. Løn svarende til dine kvalifikationer.

Interesseret?

Yderligere oplysninger om stillingen kan fås ved kontakt til direktør Jan Weinreich på tlf.nr.: 20485501 eller Kvalitetschef Annie Tonnesen på tlf.nr.: + 299 261244.

Fra havsiden kan man nemt se alle de forskellige blotlagte lag i klipperne. Det er der flere, der benytter sig af til såkaldt geoturisme. Foto: Erik Palo Jacobsen

Geoturisme – en anden måde at se Grønland

Geoturisme er et nyt fænomen, hvor der er fokus på, ja... sten. Grønland er nærmest enhver geologs drøm, fordi der er så mange blotlagte sten og klippeformationer at gå ombord i. Naturens storhed, overvældende bjerglandskaber og arktisk flora og fauna er ofte årsager til, at turister besøger Grønland, men mange besøgende bliver overraskede over, at geologien er lige så spændende – hvis ikke endnu mere.

TENDENS Simon Kudal

L langt størstedelen af Grønland er dækket af en enorm iskappe, men alligevel har verdens største ø, et betragteligt stykke land, der strækker sig mellem isen og havet, der stort set er ren klippe. Selvom man ikke normalt lader sig begejstre af den kolde jord og nøgne klippe, så oplever mange besøgende lige netop, at der er noget at blive begejstret over i Grønland. Det kan være de takkede Stauning Alper, de mangefarvede, foldede klipper i Eleonore Bay Supergruppe i Østgrønland eller gletsjertoppene på granitmonolitterne i Evighedsfjorden i Vestgrønland.

I disse år bliver den enestående grønlandske geologi mere tilgængelig for besøgende, gennem geoturisme, hvor der både er rig mulighed for at komme i kontakt med grønlæn-

derne og opleve landets geologi. Geoturisme er et marked, der vokser lige nu, og som bliver drevet frem af lokale, der viser rundt i den unikke natur. Her er mulighed for at komme helt tæt på og røre, samle og selv udvinde sten og mineraler fra nogle af verdens ældste stenlandskaber.

Qupanuk Olsen er Grønlands første og eneste mineingeniør, hun er Grønlands største influencer med over 200.000 følgere af kanalen Q's Greenland, og hun har været afdelingschef for teknik og tilsyn i råstofstyrelsen, hvor hun blandt andet behandlede alle ansøgninger om feltaktiviteter for efterforskning og udnyttelse.

»Jeg tror stærkt på, at der vil ske en stigning i turismen i den kommende tid – også inden for geoturisme, fordi Grønlands geografi er paradys for geologer. Stenene her er nogle

GEOTURISME – HELT KORT:

- Geoturisme er turisme, der specifikt fokuserer på geologi.
- Grønland har mangfoldig og spektakulær geologi, som er let at opleve fra båd langs kysterne og i fjordene.
- Når du tager på en lokal geo-tur eller besøger et værksted, så får du glæde af den lokale viden, og dine penge støtter den lokale økonomi direkte.

Kilde: VisitGreenland

ISERIT A/S BYGGER VIDERE MED BÆREDYGTIGHEDS-CERTIFICERING

Tuujuk kvarteret midt i Nuuk bliver det næste boligprojekt for Iserit A/S, og projektet bliver certificeret med DGNB ordningen ligesom de to første projekter i Pinguaraq og Qernertunnguanut. Projektet udføres i en rammeaftale mellem Iserit A/S og EMJ-Atcon Greenland A/S, med SWECO A/S som rådgivere.

Tuujuk projektet bliver bygget i de kommende år, og når det står helt færdigt vil der være 148 gode boliger mere i byen. Stier, broer, vådområder, legepladser og lokale planter vil gøre området fint at færdes i.

De kommende beboere kan se frem til et lavt varmeforbrug, fordi projektet som en del af DGNB certificeringen er planlagt med et energibehov der er 50% lavere end bygningsreglementets krav.

Desuden bliver konstruktioner og materialer dokumenteret med totaløkonomiske beregninger og "livscyklus-analyser".

Direktør Torben Kortegaard understreger at bæredygtigheds-certificeringen også er økonomisk fornuftig.

"Vi har lyttet til de lokale banker og det europæiske marked, og en DGNB certificering vil være en fordel når der skal optages langsigtede lån i de færdige ejendomme."

For at gøre plads til det nye byggeri var det nødvendigt at nedrive de sidste to bygninger på området, Kongevej nr. 8, 10 og 12. Iserit A/S søgte at genbruge så meget som muligt i udbuddet af nedrivningen, som Kingo Greenland ApS vandt. Med forsigtig "selektiv nedrivning" blev køkkener, radiatorer, sanitet, VVS armaturer og EL materiel mv. sat i depot til brug ved istandsættelser af boliger

for Iserit A/S. Vinduerne blev også taget ud og bliver forhandlet af STARK som brugte varer.

Projektchef Sara Asmussen fra Iserit A/S forklarer at genbrug eller "cirkulær økonomi" er en forudsætning for den grønne omstilling i byggebranchen, men at det også kan foregå ved at genbruge på lavere niveauer, som vi kender det fra metalindustrien. "Under alle omstændigheder skal vi i gang med at bygge for fremtiden, på en måde hvor vi skal tænke i genbrug, både i byggematerialer, men også i betonkonstruktionerne, som bl.a Arctic DTU i Sisimiut har skrevet om.

DGNB står for Deutsche Gesellschaft für Nachhaltiges Bauen og er oprindelig en tysk ordning, som er blevet international med tilpasning til europæiske CEN-standarder og lokale byggeskik.

Iserit A/S har medvirket til en tilpasning til Grønlandske forhold, og der planlægges en fælles indsats i den Grønlandske byggebranche for at få udarbejdet en Grønlandsk DGNB manual.

DGNB understøtter FN's verdensmål godt, fordi DGNB-certificeringen vægter både miljø, økonomi og sociale forhold.

Turister søger noget specielt, der er uberørt, som kun de har oplevet. Vi har verdens ældste sten, og det er noget særligt, som kun vi kan tilbyde.

QUPANUK OLSEN,

Mineingeniør og influencer, Q's Greenland

af de ældste i hele verden. Jeg tror også, at det er noget vi kan brande, og få endnu flere geoturister,« siger Qupanuk Olsen, der tror at den nye lufthavn i Nuuk, der står færdig i 2024, vil føre øget turisme med sig – især hvis der for eksempel åbnes en direkte forbindelse til USA.

Selvom geoturisme stadig er en lille industri i Grønland, med et lille antal af udbydere, tror hun, at der er en rigtig god forretning i at tage turisterne med ud og give dem mulighed for selv at hente eller udvinde sten.

»Turister søger noget specielt, der er uberørt, som kun de har oplevet. Vi har verdens ældste sten, og det er noget særligt, som kun vi kan tilbyde,« siger hun.

Grav guld som i Klondike

Geoturisme giver besøgende i Grønland muligheden for at komme helt tæt på stenene sammen med mennesker, der ved noget om geologi, og det giver også mulighed for selv at tage sit eget lille stykke af Grønland med hjem som et minde. En af aktørerne, som tager små grupper af turister med ud på bådture, for at se nærmere på den unikke geologi, er Erik Palo Jacobsen fra Arctic Boat Charter, der ligger i Nuuk. I de seneste år har han arrangeret guldvasker-ture i Nuuk-fjord. Hans forretning er hovedsageligt lokalt baseret og ikke rettet imod turister, men med et stigende marked for geoturisme, er den fordeling ved at ændre sig. På guldvasker-turene tager han op mod 12 passagerer med ud på sin båd en hel dag, hvor der også er mulighed for fange rødfisk på fjorden.

Idéen til geoturene opstod så småt, da han stod for logistikken for et amerikansk filmhold, der optog et amerikansk tv-show, der hedder 'ice cold gold'.

»Flere somre i træk sejlede vi hele Vestgrønlands kyst tynd, og de fandt også noget guld. Undervejs blev jeg rigtig gode venner med geologen på holdet Eric Drummond, der stadig kommer her, fordi han elsker geologien i Grønland,« siger Erik Palo Jacobsen.

Han har haft fornøjelsen af at sejle med rigtig mange geologer fra universiteter rundt omkring i hele verden, fordi geologien i Grønland er så utroligt enestående.

»Det er faktisk en ret sjov opgave, fordi de nærmest er havnet i geolog-himlen, når de kommer her, fordi geologien er helt speciel. De er glade for at fortælle, og jeg suger til mig, og prøver at plukke alle guldkornene ud, som jeg kan fortælle videre til mit næste hold gæster, der ikke nødvendigvis er geologer,« siger han.

»Når man sejler ind i fjordene, er det gigantisk stort. Man har nemt en sigtbarhed på over 100 kilometer, og vi kan se fjeldene og landskabet rundt omkring. Noget af det, der gør det spændende er, at det hele er frit eksponeret, så man kan se alle stenlagene, og hvordan geologien har arbejdet gennem milliarder af år. Det er en meget tilgængelig geologi. Vi har desuden mange spændende mineraler og råstoffer i vores fjelde, og dem kan man jo gå ud og lede efter. Der er både ædelsten, halvædelsten og guld. Vi har også verdens ældste klipper, som jeg sejler forbi hver dag, med materiale, der er 3,8 milliarder år gammelt,« siger han.

Det har været med til at drive den spirende geoturisme, at der i 2010 blev åbnet mulighed for at lokale kan få en særlig småskala minedriftslicens. Licensen gælder for et lille område, og giver lokale muligheden for at udvinde og sælge sten, ædelsten og mineraler, men også for at give turister muligheden for selv at indsamle et minde fra turen.

Ifølge Qupanuk Olsen, som er Grønlands første og eneste mineingeniør, er Grønland et sandt paradis for geologer. Foto: Privat

»Jeg søgte og fik småskalatilladelsen til det sted, hvor min amerikanske geolog-ven Eric Drummond og hans filmhold havde fundet guld. Det ligger et rigtig smukt sted, så det at være der, gør i sig selv, at turen er vellykket, og så prøver vi at udvinde noget guld,« siger han.

På turen til stedet giver Erik Palo Jacobsen sine gæster på båden en indførelse i geologien, og de vigtigste historier, han har suget til sig fra geologerne.

»Når vi kommer derind, underviser jeg så mine gæster i den ædle kunst at udvinde guld. Det sker med en hakke, en spade, en stenknuser, og så vasker man så med en vaskende nede ved elven. Det er hårdt arbejde, men det er sjovt,« siger han.

I både Nuuk og Sisimiut er der værksteder, hvor lokale arbejder i fedtsten, som har stor betydning i den grønlandske kultur, hvor stenen historisk er blevet brugt til at lave husholdningsredskaber. I Nuuk finder man den lokale smykkedesigner Palle Møller i værkstedet Kassoq, hvor han arbejder i guld, ædelsten og mineraler fra Grønland. I Greenland Ruby Showroom er der muligvis for at finde grønlandske rubiner i alle mulige forskellige størrelser og kvaliteter, og der er også mulighed for at købe forskellige smykker med rubiner. Smykkemærket PANIKPANIK kan købes mange steder i Grønland og gør brug af lokale sten og ædelmetaller, udelukkende med design af grønlandske smykkedesignere. ■

**SØG JOB I
SYDGRØNLAND**
 Kommunen med mange muligheder
WWW.KUJALLEQ.GL
 Se hvilke ledige stillinger du kan søge

**KOMMUNE
KUJALLEQ**
 Postboks 514
 3920 Qaqortoq
 kommune@kujalleq.gl
 TLF: (+299) 70 41 00

Steven Arnfjord forsker i socialt arbejde og velfærd, og så er han formand for en forening, der driver et suppekøkken i Nuuk. Foreningslivet i Grønland oplever en form for krise for øjeblikket, mener han. Foto: PR

Hvad skal vi gøre uden folk som Tove?

Steven Arnfjord har et helt unikt kendskab til det grønlandske foreningsliv. Fra sit virke på Grønlands Universitet, hvor han blandt andet forsker i socialt arbejde og velfærd, men også fra den mere virkelige verden: Et suppekøkken i Nuuk. Her har Steven Arnfjord ageret formand siden 2014. I dette interview fortæller han om foreningslivet i Grønland, udfordringer og muligheder, og de uerstattelige ildsjæle.

Q&A Anders Vinderslev

Hvilken rolle spiller foreningslivet i det moderne grønlandske samfund?

»Udover idræt, musikundervisning og den slags aktiviteter, som vi også ser i Danmark, har foreningslivet i høj grad en kulturbærende funktion i det grønlandske samfund. Man kan sige, at når vi bevæger os fra de små bygder og ind i byerne, så er det ikke længere bedsteforældrene, der lærer børn og unge, hvordan man syr kamikker eller, hvordan perlekravemønstret skal se ud på en sweater. Det er foreningslivet, der skal løfte de her fantastiske kulturhistoriske traditioner. På den måde har foreningslivet en kulturfunktion, som er meget vigtig i det grønlandske samfund.«

Hvilke udfordringer står det grønlandske foreningsliv overfor?

»Som jeg ser det, oplever Grønlands foreningsliv en form for krise, der også er gældende i mange andre samfund. Der er en generel prægning mod en mere individualiseret livsførelse. Man vælger nogle interesser, man er optaget af, og så dyrker man dem selv. Vi har også fået hurtigere internet i Grønland og med vejrforholdene, er det klart, at en skærm indenfor med noget underholdning, trækker rigtig meget. I middelklassen er arbejdslivet mere fleksibelt, end det har været før.

Det er jo ikke en dårlig ting, men det betyder, at fritidslivet også bliver mere fleksibelt. Man vil hellere løbe en tur eller gå i fitnesscenter, når det lige passer ind i programmet, end at gå til noget på et fast tidspunkt én gang om ugen. Så det at indgå i noget kollektivt, det bliver mest noget, man gør på arbejdspladsen. Det svækker selvfølgelig foreningslivet. Og så skal man også vide, at i en lille og adspredt be-

» **Når vi bevæger os fra de små bygder og ind i byerne, så er det ikke længere bedsteforældrene, der lærer børn og unge, hvordan man syr kamikker.**

STEVEN ARNFJORD,
Lektor og ph.d ved Illisimatusarfik
og leder af Center for Arktisk Velfærd

folkning, som den grønlandske, er ildsjælen uundværlig. I min egen lille forening (et suppekøkken i Nuuk, red.) har vi en fantastisk dame på 75 år, hun hedder Tove, og når hun ikke orker at være med længere, så har vi et alvorligt problem, for hun spiller en helt central rolle i forhold til, at det kan køre rundt.«

Hvilke ændringer i det grønlandske samfund har skubbet til den her tendens mod et mere individualiseret liv, hvor foreningslivet fylder mindre?

»Jeg vil sige allerførst, at det er selvfølgelig super komplekst og sammensat. Men eksempelvis kommunesammenlægningen i 2009 betød, at aktivitetsniveauet faldt i de små byer, fordi middelklassefamilierne flyttede til de store byer. Jeg har selv været med til at lave en rapport for Nordisk Ministerråd i 2019, hvor vi så på Narsarsuaq, en by i Nordgrønland. 24 middelklassefamilier havde forladt byen indenfor en årrække. 24 familier! Det var eksempelvis matematiklæreren, som også var håndboldtræner, der var flyttet med sin familie til en større by. Så de ressourcer stærke

familier, der skal bære foreningslivet, var forsvundet. Tidligere har Nuuks fodboldhold også fået god konkurrence fra holdene i de små byer i Grønlandsmesterskaberne i fodbold. Sådan er det ikke længere, for der mangler simpelthen frivillige kræfter til at drive her klubber. Det siger også noget om, at foreningslivet i de små byer er svækket.«

Nu har vi talt lidt om nogle af udfordringerne i foreningslivet, men hvilke positive tendenser ser du?

»Altså fra mit eget suppekøkken i Nuuk har jeg oplevet, at vi har haft nemmere ved at rekruttere det seneste stykke tid. Hvis der er nogle andre, der tager det administrative ryk på en opgave, er der faktisk en stor vilje til at deltage. Og så oplever jeg også en større vilje fra offentlige myndigheder og fonde, som gerne vil støtte det frivillige foreningsliv.

Det er blevet nemmere at få støtte. Det ser vi også med den store frivillighedsundersøgelse, som jeg selv skal være med til at lave i et samarbejde med Grønlands Idrætsforbund.

Hvem er de frivillige i det suppekøkken, du er involveret i?

»Jamen det er generelt højtuddannede. Kulturdirektører, bestyrelsesformænd, børn af politikere. Borgere med et travlt arbejdsliv, som vælger at give deres tid som en ressource til foreningen. Og det er jo langt hen ad vejen de samme mennesker, jeg møder i mine børns idrætsforeninger. Så det er ikke nogen tvivl om, at foreningslivet er ekstremt afhængigt af de her ressourcer stærke personer, som vælger at investere deres tid.«

Nyt på Hotel Arctic

Nye hotellejligheder

Forventet åbning i august 2023

- » Lejligheder i forskellige størrelser - med plads til op til 4 pers.
- » 2 vær. lejligheder på 32-38 m²
- » 3 vær. lejligheder på 58-60 m²
- » Stue, soveværelse, køkken, toilet og bad
- » Tæt på hotellet
- » Pris fra DKK 1.595 pr. nat (eksklusiv forplejning og min. 4 overnatninger)

Nye luksuriøse nordlyshytter

Forventet åbning i august 2023

- » Nyd nordlyset eller midnatssolen fra egen hytte
- » 20 m² hytter med gulv- og vægvarme
- » Styring af lys, lyd og temperatur via iPad
- » Soveværelse, toilet og bad
- » Pris fra DKK 4.595 pr. nat

FÅ MINDER FOR LIVET VED AT ARBEJDE HOS TUSASS

Har du lyst til at arbejde et fantastisk sted tæt på naturen? Så læs mere her hvis du vil opleve en enestående natur, unik kultur og masser af livsglæde. Tusass er Grønlands nationale teleleverandør. Via søkabler, radiokæde og satellit, er Tusass med til at bringe verden tættere på Grønland. At vælge Tusass giver dig en velfungerende arbejdsplads, men også en hverdag med en enestående natur, unik kultur, aktivt foreningsliv og masser af livsglæde. Tusass hovedkvarter er lokaliseret i Nuuk – en livlig hovedstad. Nuuk er fyldt med forskellige aktiviteter der er passende både for familier, par eller singler der vælger byen som deres hjem. I Nuuk finder du om vinteren gode muligheder for skisport, et kæmpe bagland med fantastisk smuk natur til vandring om sommeren og ikke mindst et bycentrum med cafeer, restauranter og biograf.

Vi er en moderne virksomhed med høj arbejdsglæde, hvor du tages godt imod af dygtige og engagerede kolleger. Senest har vi budt vores nye CFO, Toke Binzer, hans familie og hunden Agnes, velkommen hertil:

”Jeg tog til Grønland for at arbejde for Tusass og for at give min familie minder for livet. Tusass er en spændende virksomhed, der leverer telekommunikations infrastruktur under ekstreme klimaforhold – og med udfordringer man ikke ser mange andre steder i verden. Min familie synes Grønland er et fantastisk sted, hvor man er i ét med naturen og familieliv vægtes højt. Vi har fået mange gode oplevelser og mere tid sammen, siden min familie og jeg flyttede til Nuuk. Jeg kan kun give min bedste anbefaling, hvis du sidder med drømmen om at kombinere en spændende karriere, en indholdsrig fritid og hvor alt du behøver i din dagligdag kræver et minimum af transport.”

Toke Binzer, CFO, Tusass A/S

Lige nu søger vi bl.a...

Strategisk indkøber

Ser du dig selv stå for planlægning og gennemførelse af indkøbsprojekter? Er du strategisk tænkende, initiativrig, målrettet og struktureret? Er du i dit nuværende job ansvarlig for udarbejdelse af udbudsmateriale og gennemførelse af udbudsprocesser? Så er du måske vores nye kollega!

Telecom-ingeniør

Vil du være med til at udvikle og drifte Tusass' telecom-netværk i Grønland?

Mobile & Device manager

Er du god til at arbejde selvstændigt og har du øje for godt købmandskab?

Strategikonsulent til nyoprettet stilling i Tusass

At ”bringe verden tættere på – og os tættere på hinanden”, er den vision vi sammen arbejder for i Tusass. Så vil du være en del af dette, og kan du bidrage til at holde Tusass på rette strategiske spor, så hører vi gerne fra dig.

Afdelingschef for Core/Access/IMS

Under visionen 'Tusass bringer verdenen tættere på – og os tættere på hinanden' arbejder selskabets knap 400 medarbejdere på at etablere og sikre moderne kommunikationsinfrastruktur i hele Grønland.

Data Quality Manager med selvstændigt drive

Vær med til at opbygge en ny afdeling hvor kvalitet og faglighed er i top.

WWW.TUSASS.GL/DA/KARRIERE/STILLINGER/

Air Greenland lander i Billund Lufthavn GRØNLAND. DIREKTE

NYHED!
Kangerlussuaq

Priser fra 2.913 kr. / one way
Se mere på bll.dk

Vestdanmarks internationale lufthavn

Nu bliver det endnu nemmere at udleve drømmen om at sidde med rødmossede kinder bag strakte skagler og logrende haler, mens sneen knirker under mederne, og horisonten synes uendelig.

Air Greenland flyver fra Billund Lufthavn for første gang den 29. marts 2023, og derefter kan du ugentligt flyve til Kangerlussuaq.

Start rejsen mod nordlys og isfjorde på airgreenland.dk

Man skulle næsten tro, billedet er taget i Grønland, men der er nu tale om et besøg under en gletsjer i Island. Foto: Colourbox

Grønland og Island øger samarbejdet

Samhandlen med Island er steget med 67 pct. over de sidste fem år, og med en ny aftale vil Grønland øge samarbejdet med Island betragteligt. I aftalen er der defineret syv prioriterede områder for det videre samarbejde, som indbefatter fiskebranchen. Både Island og Grønland lever i høj grad af fiskeriet og med aftalen ønsker begge lande blandt andet at undgå overfiskeri. Også økonomisk samarbejde, klimaændringer og biodiversitet, samt ligestillingsspørgsmål, uddannelse og forskning indgår i samarbejdet.

BAGGRUND Simon Kudal

Islands statsminister Katrín Jakobsdóttir og formanden for Grønlands selvstyre Naalakkersuisut, Muté B. Egede, underskrev den 14. oktober en samarbejdsaftale mellem Grønland og Island.

Målet er at samarbejdet og samhandlen, der allerede eksisterer mellem de to lande, skal blive bedre. I de sidste fem år er samhandlen mellem Island og Grønland steget med 67 pct.

I aftalen er der udpeget syv prioriterede områder, som det fremtidige samarbejde skal kredse om: handel, fiskeri, økonomi, ligestilling, kulturelt samarbejde, klimaændringer og biodiversitet, uddannelse og forskning.

Både Island og Grønland lever af fiskeriet, og en del af aftalen er at sikre, at der ikke sker overfiskeri, så begge lande også fremover kan få fuldt udbytte af fiskeriet. Desuden skal der også være mulighed for at de to lande kan udveksle studerende.

Javier Arnaut er lektor på Ilisimatusarfik i afdelingen for arktisk samfundsvidenskab og økonomi, og han var til stede i Reykjavik ved Arctic Circle, da aftalen blev underskrevet.

»Den nye samarbejdsaftale er meget interessant, men den åbner også for mange spørgsmål. Der har været mange lignende politiske intentioner før i tiden, der aldrig har ma-

Der har været mange lignende politiske intentioner før i tiden, der aldrig har materialiseret sig eller er blevet i 'fryseren'.

JAVIER ARNAUT,

Lektor på Ilisimatusarfik i afdelingen for arktisk samfundsvidenskab og økonomi

terialiseret sig eller er blevet i 'fryseren'. For eksempel rapporten "Greenland and Iceland in the New Arctic" fra december 2020,« siger han.

Rapporten havde 99 specifikke anbefalinger for at øge samarbejdet mellem Grønland og Island på forskellige områder, og ifølge Javier Arnaut kom anbefalingerne fra en komité med begrænset viden om lokale forhold i Grønland og uden konsultation med relevante involverede parter i Grønland.

»Den nye aftale forholder sig igen specifikt til områderne: handel, fiskeri, økonomi, ligestilling, kulturelt samarbejde, klimaændringer og biodiversitet, uddannelse og

forskning. Det er områder, der har særlig interesse for Grønland på grund af behovet for at udbrede lokale teknologier og organisatoriske evner for at fremme bæredygtig økonomisk udvikling og med tiden blive økonomisk uafhængige,« siger Javier Arnaut.

Island er et forbillede

Med velfungerende fiske- og turisme-industrier, og på trods af udfordringer med overturisme og for koncentrerede fiskekvoter, har Island, ifølge ham, været en form for forbillede for mange grønlændere, der ønsker, at Grønland bliver økonomisk uafhængigt.

De specifikke vilkår og betingelser i samarbejdsaftalen er endnu ikke blevet offentliggjort, og Javier Arnaut mener, at det vil kræve tydelig involvering og samarbejde mellem forskellige statslige institutioner i begge lande.

»Hvis ikke der sker tydelig handling i første halvår af 2023, risikerer aftalen at ende tilbage i 'fryseren'. Der er også behov for umiddelbar bilateral handling for at nå målene for bæredygtig udvikling, som er del af Parisaftalen, som begge lande har underskrevet (Grønland i november 2021). Ifølge den skal de 17 mål være implementeret i 2030,« siger Javier Arnaut.

Både Island og Grønland er stærkt afhængige af fiskeri i

Er du en Nature Being?

Foto: Maniitsoq, Lasse Kyed

Foto: Maniitsoq, Lasse Kyed

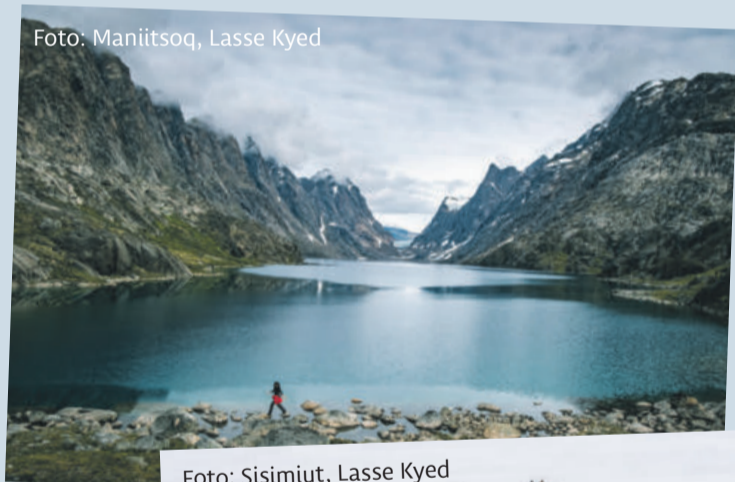

Foto: Sisimiut, Lasse Kyed

Foto: Kangerlussuaq, Mads Pihl

Tag til eventyrernes hovedstad i Grønland og bliv en del af Nature Being fællesskabet. Destination Arctic Circle er hjemsted for de udforskende og nysgerrige sjæle.

Oplev den majestætiske indlandsis eller tag en uge med total afkobling fra hverdagen på vandreruten Arctic Circle Trail. Hop på båd tur til den sagnomspundne Evighedsfjord og spot en hval (eller ti) undervejs. Sus ud på hundeslæde eller snescooter og slut dagen af med at beundrer de glimtende nordlys.

Eventyrene her er store og endeløse. Uanset hvad du vælger, er naturen med dig hele vejen.

Skal du med?

Bliv inspireret og læs mere på destinationarcticcircle.com

 [destinationarcticcircle](https://www.instagram.com/destinationarcticcircle) #naturebeing #adventurecapitalofgreenland

Hvaler, og ikke mindst det hav de lever i, har Grønland og Island til fælles. Derfor giver det også mening med øget samarbejde om blandt andet fiskeri. Foto: Colourbox

forhold til både handel og beskæftigelse, derfor er det, ifølge ham, også nødvendigt med samarbejde mellem landenes store fiskerivirksomheder for at tackle den usikkerhed, som klimaforandringer forårsager – for eksempel havforsuring, ændringer i fiskebestandens størrelse, nye arter og meget andet.

»Uddannelsesområdet kan også drage fordel af den her aftale. Der er behov for yderligere finansiering for at skabe træningsprogrammer på både basis- og avanceret niveau i form af økonomiske incitamenter som stipendier og bevilninger,« siger han.

Der er også i den forbindelse behov for ressourcer til bilaterale forskningsprojekter mellem universiteterne og mobilitet for højtuddannet arbejdskraft, mener han.

»Mobilitet for arbejdskraft er ikke umiddelbar, grundet den ekstreme boligmangel i Grønland, der kræver store udgifter på institutionerne,« siger han og fortsætter:

»Generelt er der sat en klar ramme for bilateralt samarbejde, der ikke kun kræver politisk vilje, men også konkrete økonomiske handlinger med budgetmæssige konsekvenser for begge lande.«

Ingen umiddelbar indflydelse på Grønlands økonomi

Torben M. Andersen er økonomiprofessor ved Aarhus Universitet og formand for Grønlands Økonomiske Råd, og han ser ikke samarbejdsaftalen som noget, der kommer til at ændre noget ved Grønlands økonomi lige foreløbig.

»Aftalen er dels et signal om at samarbejde, og dels kan

» **Man ser en masse af den type aftaler mellem lande, hvor man signalerer, at man har en fælles interesse i at udvide og udbygge kontakten.**

TORBEN M. ANDERSEN,
Økonomiprofessor ved Aarhus Universitet
og formand for Grønlands Økonomiske Råd

den føre til, at nogle ting over tid kan udvikle sig imellem Grønland og Island. Der er selvfølgelig både nogle ligheder og nogle fælles interesser,« siger han.

Især i forhold til fiskeriet er det, ifølge ham, oplagt at samarbejde. Samtidig giver begge landes placering i det Nordatlantiske også nogle fælles interesseområder - for eksempel sikkerhedspolitisk.

»Man ser en masse af den type aftaler mellem lande, hvor man signalerer, at man har en fælles interesse i at udvide og udbygge kontakten. Det er svært at se for sig, at det kommer til at betyde noget på den korte bane eksportmæssigt, for der er tale om to lande, der vil sælge det samme – nemlig fisk,« siger Torben M. Andersen.

På nogle markeder er de to lande potentielt konkurrenter, men de har også fælles interesser i forhold til fiskeriet – for eksempel i forhold til, hvordan fiskene vandrer.

»Der er helt sikkert områder, hvor noget, kan udvikle sig, men her og nu er der ikke nogen penge i det, eller nogle konkrete initiativer,« siger han. ■

SAMARBEJDSAFTALEN MELLEM ISLAND OG GRØNLAND, HELT KORT:

Samarbejdsaftalen blev underskrevet den 14. oktober i år af formand for Naalakkersuisut, Múte B. Egede (IA) og Islands statsminister, Katrín Jakobsdóttir.

Aftalen udpeger syv prioriterede områder for det fremtidige samarbejde: Handel, fiskeri, økonomisk samarbejde, klimaændringer og biodiversitet, ligestilling, uddannelse og forskning og kulturelt samarbejde.

I 2017 blev en lignende samarbejdsaftale mellem Grønland, Færøerne og Island underkendt af den danske regering, med den begrundelse, at aftalen var i strid med selvstyreloven. Det danske udenrigsministerium har i forbindelse med den nye samarbejdsaftale understreget, at aftalen er et rent grønlandsk anliggende.

BYG DRØMMEHUSET I TRÆ

Med et træhus fra Green House får du en bolig, der er både billigere og hurtigere at opvarme

Green House

Tlf.: 98 33 23 33 | Mail: info@greenhouse.dk

VI HAR MERE END 25 ÅRS ERFARING MED BYGGERI AF TRÆHUSE

Se
mere her!

www.greenhouse.dk

Det betyder ikke så meget for samarbejdet med en ny regering i Danmark, om den er rød eller blå. Partierne har på flere områder nogenlunde samme indstilling til Grønland og danske interesser i Grønland, vurderer Rasmus Leander Nielsen, der er lektor ved Ilisimatusarfik og leder af Nasiffik, Center for Udenrigs- & Sikkerhedspolitik. Foto: PR

FOLKETINGSVALG: Politikeren betyder mere for samarbejdet end partiet

I kølvandet på det seneste folketingsvalg, ser vi nærmere på, hvordan forholdet mellem Danmark og Grønland bliver påvirket af den nye regerings sammensætning. Hvad betyder forskellen på en rød, blå eller midtersøgende regering for Grønland?

ANALYSE Adam Villaume

Efter en nervepirrende valgaften kunne Socialdemokraterne alligevel samle et rødt flertal ud på natten til den 3. november. Mens Mette Frederiksen ligger i forhandlinger med partiledere fra partier på den politiske højre- og venstrefløj, såvel som midten, ser vi nærmere på, hvad udfaldet vil betyde for Grønland. Det er i skrivende stund stadig et helt åbent spørgsmål, hvordan regeringen kommer til at se ud, det fortæller Rasmus Leander Nielsen, der er lektor på Ilisimatusarfik og leder af Nasiffik, Center for Udenrigs- & Sikkerhedspolitik.

»Vi ved jo ikke, hvor lang tid der går, og det er svært at regne ud, præcis hvad der sker i forhandlingerne, men der er da kombinationer, som er mere realistiske end andre,« siger han og tilføjer:

»Men spændende bliver det.«

Rød slagside

Det politiske landskab i Grønland er domineret af to partier på venstrefløjen, Siumut og Inuit Ataqatigiit (IA). Siumut er et søsterparti til Socialdemokratiet og IAs politik flugter på flere områder med Socialistisk Folkeparti. Partiernes politiske retning går igen i deres ønsker for en ny regering.

»Siumut har bakket op om Socialdemokraterne, mens IA har været mere interesseret i en bred regering, også gerne henover midten,« siger Rasmus Leander Nielsen.

Generelt har der også været tilfredshed med Jeppe Kofod som udenrigsminister.

»Han var heroppe tidligt i regeringsperioden og er kommet igen flere gange. Det viser en interesse i Grønland og de arktiske spørgsmål, hvorimod eksempelvis Anders Samuelsen ikke virkede så interesseret,« fortæller lederen af Nasiffik.

Det er dog ikke alt, Grønland har været glade for ved den afgående regering, og man har tidligere forhalet processen

» **Sikkerheds- og forsvarspolitik fylder meget i samarbejdet, og der er der ikke den store forskel mellem partierne.**

RASMUS LEANDER NIELSEN,
Lektor på Ilisimatusarfik og leder af Nasiffik

vedrørende en Arktisk Kapacitetspakke samt til stadighed under forhandlingerne om en ny arktisk strategi for Kongeriget Danmark. De grønlandske politikere har i den forbindelse holdt fast i at Grønland først skulle lave sin egen strategi.

»Så indimellem har Grønland valgt at være på tværs, men i det daglige har samarbejdet fungeret godt, og med socialdemokraterne som centrum for en ny regeringsdannelse er Naalakkersuisut (regeringen, red.) i Grønland relativt glad,« forklarer Rasmus Leander Nielsen og uddyber, at selvom Grønland har krav på at sidde med ved bordet, når der diskuteres arktiske spørgsmål, vil Socialdemokraterne være mere villige til at lytte. Deri ligger forskellen.

Dermed ikke sagt at Grønland ville have svært ved at samarbejde med en borgerligt ledet regering. Kigger man tilbage i historien, er der, ifølge Rasmus Leander Nielsen, flere eksempler på, at Grønland har haft et bedre forhold til en blå regering end en rød.

»Historisk set har der været nogle borgerlige regeringer, som har været nemmere at forhandle med. De har ikke været så forhåbende på Grundlovens §19, som handler om udenrigspolitikken, så der har været lidt friere rammer,« fortæller han.

Partifarven er mindre vigtig

Det skarpe fokus på rød og blå blok, som vi er vant til i Danmark, fylder ikke nær så meget hos grønlænderne. Dette skyldes ikke mindst, at blokkene i det store hele er ret enige, når det gælder Arktis og ikke mindst danske interesser i Grønland.

»Sikkerheds- og forsvarspolitik fylder meget i samarbejdet, og der er der ikke den store forskel mellem de mulige regeringsbærende partier i Danmark,« siger Rasmus Leander Nielsen.

Derfor holder han mere øje med, hvem der udnævnes til minister og ikke mindst udenrigsminister. Uden at det skal gå hen og blive et spørgsmål om personlighed, så betyder det i nogle henseender mere, hvem der sidder på taburetten end for hvilket parti, de sidder der.

»Der er en stejl læringskurve, når man starter som minister, og derfor betyder det meget, om det er en politiker, som har en grundlæggende viden om Grønland og arktiske forhold, der får posten,« forklarer lederen af Nasiffik.

Udenrigsministeriet har en hel afdeling, som beskæftiger sig med Grønland, men det gælder ikke de andre ministerier. I takt med at arktiske spørgsmål bliver blandet ind i alt fra forsvarspolitik til klimapolitik, stiger behovet for, at det er folk med viden, som indgår i forhandlingerne med Grønland.

»Det betyder meget for samarbejdet og for at det hele kører nogenlunde smidigt - også på et helt lavpraktisk plan. Eksempelvis at Grønland bliver informeret om relevante pressemøder, og at de er planlagt i relation til tidsforskellen til Danmark. Det er ikke altid tilfældet,« forklarer Rasmus Leander Nielsen.

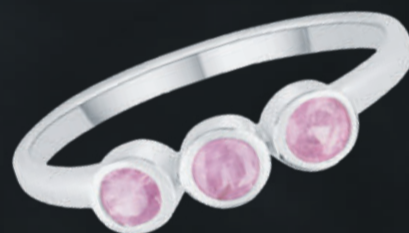
Ved redaktionens slutning var der endnu ikke indgået en regeringsaftale.

CHRISTMAS PRESENTS FROM **KITAA.COM**

Greenland Ruby A/S mine and produce natural rubies and sapphires from the Aappaluttoq mine in Greenland. Explore our jewelry collection for every occasion. We ship internationally!

KITAA

GEMSTONES OF GREENLAND

CREATE

Design your own jewelry with natural gemstones.

Buy loose gemstones and specimens at

WWW.RUBY.GL

GOD RÅDGIVNING GØR EN FORSKEL

Vi styrker vores aktiviteter og udvider vores kontor, så BDO nu er den førende, lokale rådgivnings- og revisionsvirksomhed i Grønland. Vi tror på, at god rådgivning og lokal tilstedeværelse gør en forskel for de erhvervsdrivende og de offentlige institutioner i Grønland.

Rikke Mejdahl Bøjlesen
Senior Manager

Thomas Nørgaard Christensen
Partner, statsautoriseret revisor